

SEMPOZYUM

Düzenleyenler:

Katılımcılar:

SUNA VE İNAN
KIRAC VAKFI

İspanya ve Türkiye’de Anayasacılığın İki Yüzyılı. 1812 Cadiz Anayasası’nın Yolunda

Pera Müzesi

Cumartesi, 5 Mayıs 2012. Saat 13.00

Destek ile:

FUNDACIÓN MAPFRE

BBVA **Garanti**

Kapak görseli: Cadiz Belediyesi Tarih Müzesi’nde bulunan, Salvador Viniegra y Lasso de la Vega’nın (1862-1915) “1812 Cadiz Anayasası’nın İlanı” isimli tablosu

1812-2012

2012 senesi, ilk İspanyol anayasası olan 1812 Cadiz Anayasası'nın kabul edilmesinin iki yüzyıllıncı yıl dönümü olma özelliğini taşıyor.

Gerek ülke içinde, gerekse Avrupa'da yaşanan çalkantılı bir dönemde (Napolyon orduları, İberya Yarımadası'nın ve Avrupa'nın büyük bir bölümünün kontrolünü ellerinde bulunduruyorlardı, İspanyol kralları ise Fransa'da tutsaktı) hazırlanan Cadiz Anayasası, Hispanik dünyayı liberal karakterli bir anayasaya kavuşturmak için atılan ilk adım olmakla birlikte, Aydınlanma Çağı ve Fransız Devrimi dönemlerinin doğurduğu çağdaşlaşmanın ve liberal görüşlerin, monarşinin topraklarında özümsemesine bir örnek teşkil etmektedir.

Francisco de Goya. *Hakika Zaman ve Tarih.* (1800). Nationalmuseum. Stockholm.

Yürürlükte kaldığı kısa süreye rağmen (1812-1814, VII. Fernando tarafından feshedilmiştir; 1820-1823, bir ordu isyanından sonra), bu ilk anayasa, İspanya'nın 19. yüzyıldaki anayasal ve politik gelişiminin miladı olmuş ve etkileri, özgürlükleri için mücadele veren Latin Amerika ülkelerinde de hissedilmiştir.

Bu yıl dönümü çerçevesinde, Cervantes Enstitüsü ve İstanbul Üniversitesi, CSIC (Bilimsel Araştırmalar Yüksek Konseyi), el Consorcio para la Conmemoración del Bicentenario de la Constitución de 1812 (1812 Anayasası'nın İki yüzyıllıncı Yıl Dönümü Konsorsiyumu), İspanya Büyükelçiliği ve Pera Müzesi işbirliğiyle, 19. ve 20. yüzyılda İspanya ve Türkiye'deki anayasacılık ve anayasa üzerine mevcut sempozyumu düzenledi.

Gerek İspanya, gerekse Türkiye, anayasa, özgürlükler ve diğer haklar için yapılan isyanlara ve ihtilallere tanıklık etmiştir. Şu an içinde yaşamakta olduğumuz reform, politik ve sosyal dönüşümlerin yaşandığı zamanlarda, özgürlükleri ve bir arada var olmayı içine alan yeni bir çerçeve oluşturulmasında anayasaların oynadığı rol nedir? Şu an yürürlükte olan İspanyol ve Türkiye anayasalarının geleceklere nasıl olacaktır? Türkiye ve İspanya'da yaşanmış tarihi olaylardan ne gibi sonuçlar çıkartabiliriz? Bu iki ülkedeki anayasa ve anayasacılık kavramları nereye kadar değişmiştir?

TÜRK KONUŞMACILAR

Prof. Dr. Aykut Kansu: Boğaziçi Üniversitesi'nin Siyasal Bilimler Fakültesi'nden 1977 senesinde mezun olmuş, doktora eğitimini *Massachusetts Institute of Technology*'de, siyasal bilimler bölümünde gerçekleştirmiş ve tezini 1908-1930 tarihleri arasında Türkiye'nin geçirdiği siyasi ve iktisadi dönüşümler hakkında yazmıştır. 1987 senesinde *New Perspectives on Turkey* isimli derginin kurucularından biri olmuştur. 1991 senesinde ODTÜ'de profesör olarak görev almaya başlamıştır. 1908 Devrimi ve Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk yıllarıyla ilgili bir çok çalışması yayımlanmıştır. Günümüzde Çankaya Üniversitesi'nde, Siyasal Bilimler ve Uluslararası İlişkiler Fakültesi'nde profesör olmakla birlikte, İktisadi Bilimler ve İşletme Fakültesi'nin dekanlığını yürütmektedir.

Doç. Dr. Kıvanç Ulusoy: İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi'nde doçentlik görevini sürdürmektedir. Araştırmalarına konu olan alanlar zengin olmakla birlikte, uluslararası siyaset teorisi, bölgesel entegrasyon, milliyetçilik, Güney Avrupa ülkelerindeki siyasi rejimlerin doğası, demokrasiye geçiş ve Türk siyasetinde Avrupa etkisi gibi konuları içermektedir. ODTÜ, Boğaziçi Üniversitesi, Sabancı Üniversitesi, Granada Üniversitesi (İspanya), Stockholm Üniversitesi (İsveç) ve Tsukuba Üniversitesi (Japonya) gibi uluslararası bir çok üniversitede çalışmalar gerçekleştirmiştir.

Prof. Dr. Emrah Cengiz: İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi dekanıdır. İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilimler (Kamu Yönetimi) mezunudur. Yüksek lisans ve doktora çalışmalarını, İstanbul Üniversitesi'nin İşletme bölümünde gerçekleştirmiştir. 2010 senesinden bu yana profesör olarak görev almaktadır. Uluslararası pazarlarla ilgili iki kitaba imza atmış, iktisat ve devletle ilgili bir çok makalesi yayımlanmıştır. Halen Türkiye Ulusal Pazarlama Derneği üyesi olan Cengiz, İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi'nde de profesör olarak görevine devam etmektedir.

İSPANYOL KONUŞMACILAR

Francisco Villarcorta: 1987 senesinden bu yana, Tarihi Araştırmalar Üst Kurulu, Beşeri ve Sosyal Bilimler Merkezi ve Tarih Enstitüsü'nde araştırmacılık görevini sürdürmektedir. Tarih ve Coğrafya eğitimi alan Villarcorta, Madrid Complutense Üniversitesi'nde Çağdaş Tarih konusunda uzmanlaşmış ve aynı üniversitenin Tarih bölümünde doktorasını tamamlamıştır. Provence Üniversitesi'nde (Aix-Marseille I) Maître de Conférences, François Rabelais de Tours Üniversitesi'nde Professeur Invité ve Nancy 2 Üniversitesi'nde Professeur Associé olarak görev almıştır. Araştırmalarını iki ana çalışma alanı oluşturmaktadır: kültür tarihi, genel ve entelektüel sosyabilite araştırmaları ve farklı sınıflar ve profesyonel grupların, devlet ve sosyal hayattaki yerleri üzerine araştırmalar.

Mª Dolores González-Ripoll: Bilimsel Çalışmalar Yüksek Konseyi (CSIC) Beşeri ve Sosyal Bilimler Merkezi'nin Tarih Enstitüsü'nde bilim insanıdır. Çalışmalarında, 18-19. yüzyıl Karayıpları'nın sosyal ve kültürel tarihi, bilimsel keşifler, Kolonyel Küba'da sosyal sınıflar ve aile, 19. yüzyıl Porto Riko düşünce ekolüne odaklanmıştır. Dr. González-Ripoll, Meksika, Fransa, Küba, Büyük Britanya, ABD, vs. Gibi bir çok yerde araştırmalar gerçekleştirmiş, ulusal ve uluslararası düzeyde kırktan fazla kongrede yer alarak, sayısız konferans vermiş ve bir çok bilimsel projede katılımcı ve yönetici olarak görev almıştır.

Miguel Jerez Mir: Granada Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi'nde öğretim üyesidir. Zaragoza Üniversitesi'nde hukuk alanında doktorasını tamamlamıştır. IEP Burdeos ve North Carolina, Steton, Georgetown Üniversiteleri (ABD) ve West Bohemia Üniversitesi (Çek Cumhuriyeti) gibi farklı yerlerde davetli profesör olarak yer almıştır. Granada Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi'nin departman müdürü ve Siyasal Bilimler ve İşletme Bölümü Endüls Araştırma Grubu sorumlusudur. Araştırmalarında başlıca disiplin olarak siyasal bilimleri, iktisadi ve politik elitleri karşılaştırmaktadır.

TÜRKİYE 1876-2012

Türkiye'nin anayasal tarihi birçok açıdan İspanya'nın anayasal geçmişine benzer. Tanzimat olarak bilinen bir reform sürecinden sonra, 1876 yılında Osmanlı İmparatorluğu'nun ilk anayasası kabul edildi ve tıpkı 1812 İspanyol Anayasası gibi kısa süre yürürlükte kaldı. Birinci Meşrutiyet Devri olarak adlandırılan bu dönem sadece iki sene sürdü ve yeni bir mutlakiyetçi rejimin kurulmasıyla sonuçlandı. 1908 yılında, yine 1812 İspanyol Anayasası'na benzer bir şekilde, bir siyasi ve askeri altüst oluş sonucunda eski anayasa yeniden yürürlüğe kondu ve İkinci Meşrutiyet ilan edildi.

Gerçekten iki ülkeyi de ileriye taşıma kaygısıyla yapıldığı savunulan darbeler ve karşı darbeler liberal anayasacılık hareketleri üzerinde ciddi etkide bulundu. Bütün bu dönem boyunca anayasacılık, İspanya'da olduğu gibi, Türkiye'de de modernleşmeyle aynı anlama geliyor ve sonuçta hukukun üstünlüğüne dayalı bir düzen kurmayı ve Avrupalının diğer büyük devletleri ile aradaki açığı kapatmayı hedefliyordu.

1923 yılında Cumhuriyetin kurulması ve 1924 Anayasası bu anayasal tarihi kısmen değiştirdi ve Türkiye bir hukukla gerçekleşen modernleşme modeli olarak karşımıza çıktı. Bununla birlikte, ülkenin yirminci yüzyıldaki anayasal evrimi büyük ölçüde askeri eylemlerle gerçekleşen değişikliklerle oldu. 1961 ve 1982 Anayasaları askeri darbeler sonrasında yapıldı. Son zamanlarda Türkiye'de sivil bir hükümet yeni bir anayasa yapma süreci içerisine girmiş durumda. Bu süreç, yeni bir anayasa yazmaya ek olarak, ülkedeki toplumsal güçler arasında yeni bir uzlaşma yaratma süreci. Yeni Türk demokrasisi bu uzlaşma üzerinde yükselecek görünüyor.

Son olarak, iki ülkede de demokrasiye dönüş, anayasanın hem ihtiyaç duyulan dönüşümleri gerçekleştirecek bir hukuki motor görevini hem de toplumsal gruplar arası güç ilişkisini düzenleyici etkisini yeniden tartışmayı gerekli kılıyor.

1908 Anayasası'nın yeniden yürürlüğe girdiğini duyuran Yunanca poster. Enver Bey'in portresi ve altında -Osmanlı Türkçesi ile yazılmış metnin altında Yunanca yazılan duyuru: "Yaşasın vatan, yaşasın millet, yaşasın hürriyet"

THE 24TH OF JULY.

A picture postcard commemorating the grant of the Constitution on July 24, 1908 (Old Style, July 11th). The portrait is that of Enver Bey. The inscription reads, "Long live the Fatherland! Long live the Nation! Long live Freedom!"

PROGRAMI

13.00-13.15: **Sempozyum açılışı.** Prof. Dr. Emrah Cengiz ve İstanbul Cervantes Enstitüsü Müdürü Sn. Antonio Gil de Carrasco tarafından.

13.15-14.00: **Açılış Konuşması.**

Dr. Francisco Villacorta: "Devrim ve Karşı Devrim: İmparatorluğa Karşı Halk. Toprak Karşısında Devlet. 1812 Cadiz Anayasalcılık'ın Paradoksları." (İspanyolca, Türkçe eş çeviri)

14.15-15.00: **Birinci Panel. 19. Yüzyılda Liberal Anayasacılık.**

Konuşmacılar: Dr. Mª Dolores González-Ripoll (Instituto de Historia - CSIC)

Prof. Dr. Aykut Kansu (Çankaya Üniversitesi)

Moderatör: Dç. Dr. Kıvanç Ulusoy (İstanbul Üniversitesi)

Prof. Dr. Aykut Kansu: "1908 Devrimi. Osmanlı Liberal Anayasacılığının Doruk Noktası".

Dr. Mª Dolores González-Ripoll: "Yeni Latin Amerika Ülkeleri'nde Cadiz Anayasası'nın İzleri". (İspanyolca, Türkçe eş çeviri)

15.00-15.15: Soru-cevap bölümü, Dr. Kıvanç Ulusoy moderatörlüğünde.

15.15-15.45: Kahve Molası.

Juramento de los diputados a Cortes. José María Casado del Alisal. Congreso de los Diputados. Madrid

Osmanlı İmparatorluğu'nda 1908'deki Jön Türk devrimini ve anayasal düzenin yeniden ilân edilmesini kutlayan bir Yunan taş baskısı.

15.40-16.30: **İkinci Panel. 20. Yüzyılda Anayasa ve Anayasacılık.**

Konuşmacılar: Pr. Dr. Miguel Jerez Mir (Granada Üniversitesi)

Dr. Kıvanç Ulusoy (İstanbul Üniversitesi)

Moderatör: Prof. Dr. Emrah Cengiz (İstanbul Üniversitesi)

Pr. Dr. Miguel Jerez Mir: "İspanya'da Anayasa Yoluna Geri Dönüş: Politik Reform Kanunu'ndan, 1978 Anayasası'na". (İspanyolca, Türkçe eş çeviri)

Dç. Dr. Kıvanç Ulusoy "Siyasal Dönüşüm Süreçlerinde Anayasa Yapımı: Karşılaştırmalı Perspektiften Türkiye".

16.30-17.00: Soru-cevap bölümü, Pr. Dr. Emrah Cengiz moderatörlüğünde.

Son sözler ve kapanış